

Одеській обласній клінічній лікарні виповнилося 60 років. Це були роки невпинного зростання лікувальної установи міського значення, перетворення її у потужний регіональний комплекс охорони здоров'я, здатний вирішувати найскладніші завдання, обладнаний сучасною технікою. Використовуючи у своїй практиці новітні технології, цей комплекс відіграє неабияку роль і в розвитку медичної науки, адже тут працює чимало вчених, а тісна співпраця з науковцями — насамперед з Одеського державного медичного університету — є його найбільш характерною рисою.

Присвячуючи цей розділ журналу розповіді про минуле, сьогоднішнє і майбутнє провідної медичної установи Одещини, ми вітаємо всю медичну спільноту зі знаменним ювілеєм і сподіваємося, що у подальшому колектив лікарні досягне ще значніших успіхів.

УДК 61(477.74-25)(091):001.18

В. М. Запорожан, О. К. Асмолов

ГРАНІ ПЛІДНОЇ СПІВПРАЦІ

Одеський державний медичний університет

У цьому році медична спільнота Одеси урочисто святкує 60-річчя з дня заснування Одеської обласної клінічної лікарні, відкритої у 1948 р. на базі МКЛ № 2, розташованій на вул. Польовій, 5 (нині вул. акад. Воробйова). Відтоді почалася слава історія співробітництва Одеського медичного інституту ім. М. І. Пирогова й Одеської обласної клінічної лікарні [1].

У 50-х роках на базі відділень обласної лікарні були розташовані такі кафедри Одеського медичного інституту ім. М. І. Пирогова:

— госпітальної хірургії педіатричного та санітарно-гігієнічного факультетів (нині кафедра хірургії № 1). У різний час кафедрою завідували видатні вчені: проф. І. Я. Дейнека (1953–1970), проф. Г. О. Подоляк (1970–1977), проф. О. М. Гра-

нов (1977–1980), проф. О. П. Доценко (1980–1991). З 1991 р. кафедрою очолює з. д. н. т. України, лауреат Державної премії України, проф. В. В. Грубнік [2; 3];

— анестезіології (нині кафедра анестезіології, інтенсивної терапії з післядипломною підготовкою). Першим завідувачем кафедри був проф. Л. М. Аряєв (1969–1976), потім кафедру очолювали проф. В. П. Стасюнас (1976–1980), проф. О. І. Бахар (1980–1982), проф. А. С. Владика (1982–1986); з 1986 р. кафедрою завідує з. д. н. т. України, проф. П. М. Чуєв;

— травматології та ортопедії (нині кафедра травматології, ортопедії та військово-морської хірургії). Завідувачі кафедри: проф. І. Г. Герцен (1960–1988), проф. В. Ф. Венгер (1988–2007), з 2007 р. кафедрою очолює проф. Ю. В. Сухін [4];

— оториноларингології. Завідували кафедрою проф. О. М. Пучковський (1920–1922), проф. О. І. Гешелін (1922–1952), доц. М. І. Гаршин (1952–1955), проф. Л. А. Зарицький (1955–1963), проф. В. Д. Драгомирецький (1963–1990), проф. О. В. Дюмін (1990–2002), з 2002 р. — проф. С. М. Пухлік;

— нейрохірургії (нині кафедра нейрохірургії та неврології). Завідував кафедрою проф. А. П. Король (1980–2001), з 2001 р. — проф. А. С. Сон [5];

— туберкульозу (нині кафедра фтизіопульмонології). Завідували кафедрою: проф. Д. Л. Меєрсон (до 1957 р.), проф. М. І. Тараненко (1957–1987), проф. О. Н. Нерсисян (1988–1999), з 1999 р. кафедрою очолює проф. О. К. Асмолов [7];

— рентгенології і медичної радіології (нині кафедра онко-

логії, променевої діагностики та терапії з курсом радіаційної медицини). Завідували кафедрою: проф. Є. Д. Дубовий (1944–1973), проф. В. М. Соколов (1973–1976; 1987–2007), проф. С. Г. Антипов (1977–1986) [1; 5].

За багато років співробітництва колективів Обласної клінічної лікарні та медичного інституту розроблено чимало нових, передових на той час технологій лікування, оперативних втручань, втілено у практику охорони здоров'я багато наукових розробок, винаходів і раціоналізаторських пропозицій. Виконувалися державні та регіональні науково-практичні програми. Впроваджено кураторство над сільськими лікувально-профілактичними закладами фахівцями кафедр медичного інституту.

У 1983 р. Обласну клінічну лікарню було переведено в новий клінічний комплекс за адресою: вул. Заболотного, 28. Сьогодні на базі Обласної клінічної лікарні розташовані кафедри: акушерства та гінекології № 1 і № 2; анестезіології, інтенсивної терапії з післядипломною підготовкою; хірургії № 1; оториноларингології; травматології, ортопедії та військово-морської хірургії; урології та нефрології; внутрішньої медицини № 1 з курсом серцево-судинної патології; нейрохірургії і неврології; госпітальної педіатрії та неонатології [1; 8].

До складу акушерсько-гінекологічної служби Обласної клінічної лікарні входять пологовий будинок (відкритий у 1983 р.), гінекологічне відділення, центр жіночого здоров'я, центр невідкладної акушерсько-гінекологічної допомоги [9].

Співробітники кафедр акушерства та гінекології № 1 і № 2, а також госпітальної педіатрії та неонатології працюють разом із колективом цієї установи. Зокрема, спільні зусилля спрямовані на виходження новонароджених дітей з критично малою масою тіла — 500 г і більше. Нині дитяче реанімаційне відділення у пологовому будинку

Обласної клінічної лікарні відповідає всім світовим стандартам. Співробітники кафедр акушерства та гінекології № 1 і № 2, а також госпітальної педіатрії та неонатології проводять наукову та навчально-педагогічну роботу. Успішно реалізується програма репродуктивного здоров'я. Завдяки взаємопорозумінню адміністрації Обласної клінічної лікарні та керівництва Одеського державного медичного університету навчання сотень студентів, інтернів і лікарів-курсантів здійснюється на сучасному матеріально-технічному та навчально-педагогічному рівнях.

Сьогодні кафедра хірургії № 1 розташована на базі чотирьох хірургічних відділень: загальної хірургії, гастрохірургії, судинної та торакальної хірургії. Лікарі відділень хірургічного профілю працюють у тісному контакті зі співробітниками кафедри. Так, наприклад, протягом усього часу існування відділення судинної хірургії його куратором і науковим керівником є проф. А. І. Трегубенко. Науковий керівник і куратор відділення торакальної хірургії — доц. В. І. Байдан, який раніше завідував цим відділенням. За ініціативою проф. В. В. Грубніка кабінет ендоскопії та ультразвукової діагностики реорганізований у відділення ендоскопічної діагностики та втручань під ультразвуковим контролем. На базі хірургічних відділень з участю співробітників медичного університету відкрито центри хірургічної ендокринології, хірургічної паразитології та торако-пульмональної. Науковці університету поєднують працю в операційних із навчально-педагогічним процесом і науковими дослідженнями.

У практику роботи хірургічних відділень Обласної клінічної лікарні впроваджено сучасні лікувально-діагностичні технології: лапароскопічні, ендоскопічні, відеоторакоскопічні втручання. Завдяки спільним зусиллям адміністрації Обласної клі-

нічної лікарні та колективу кафедри створено центр телемедицини. Співробітниками кафедри вже проведено чотири міжнародних телемости, 75 ургентних і більше 50 планових телемостів із колегами з районів області. Подальший розвиток телекомунікаційної мережі у недалекому майбутньому дасть змогу суттєво покращити рівень консультативно-діагностичної та лікувальної допомоги навіть у найвіддаленіших районних лікарнях. Велика робота проводиться на післядипломному етапі навчання: тільки за останні 5 років на кафедрі хірургічних хвороб навчалися понад 350 лікарів-інтернів і курсантів передатестаційних циклів, циклів стажування, тематичного удосконалення тощо [1; 8].

Великий обсяг роботи виконують співробітники кафедри внутрішньої медицини № 1 із курсом серцево-судинної патології. У 2007 р. в Обласній клінічній лікарні відкрито кардіохірургічний центр із найсучаснішим обладнанням. Завідувач кафедри д-р мед. наук Ю. І. Карпенко бере активну участь у роботі цього центру.

Неврологічне відділення Обласної клінічної лікарні з 2002 р. є базою кафедри нейрохірургії та неврології медичного університету. Спільно з лікарями Обласної клінічної лікарні розроблені методи хірургічної профілактики та лікування судинних захворювань нервової системи, впроваджені способи лікування церебральних венозних дисгемій та вісцерального болювого синдрому. Заплановано відкриття цереброваскулярного нейрохірургічного центру [6].

Чималий обсяг консультативної та лікувальної роботи виконують співробітники кафедри урології та нефрології, розташованої на базі чотирьох відділень Обласної клінічної лікарні: урологічного, нефрологічного, трансплантації та гемодіалізу. Перша трансплантація нирки проведена завідувачем кафедри урології та нефрології проф.

Ф. І. Костевим разом із завідувачами відділень трансплантології В. О. Сагатовичем і судинної хірургії О. Г. Івановим. Співпрацівники кафедри разом із лікарями урологічного відділення виконують понад 600 операцій на рік, використовуючи сучасні лікувальні технології: трансуретральну резекцію простати, оптичну уретротомію, перкутанну нефростомію тощо.

Ортопедотравматологічне відділення Обласної клінічної лікарні — одна з баз кафедри травматології, ортопедії та військово-морської хірургії. Очолює відділення проф. О. М. Полівода, професор цієї кафедри та головний позаштатний фахівець травматолог-ортопед Управління охорони здоров'я та медицини катастроф Одеської обласної держадміністрації. Співробітниками кафедри та відділення розроблені й використовуються високоефективні методи лікування патології опорно-рухового апарату, з участю проф. О. М. Поліводи виконуються найновіші оперативні втручання з тотального ендопротезування кульшового та колінного суглобів при різноманітній їх патології.

Завдяки плідній співпраці викладачів кафедри оториноларингології з лікарями оториноларингологічного відділення Обласної клінічної лікарні в лікувальну роботу впроваджено сучасні методи мікрохірургічного видалення пухлин гортані й ендоскопічні операції на приносових пазухах (проф. С. М. Пухлік). Подальшого розвитку набуло хірургічне лікування, що покращує слух при хронічному гнійному середньому отиті й отосклерозі (доц. К. Г. Богданов).

Відділення анестезіології та інтенсивної терапії — базові для кафедри анестезіології, інтенсивної терапії з післядипломною підготовкою (завідувач кафедри — з. д. н. т. України, проф. П. М. Чуєв). Ця кафедра проводить активну наукову й організаційно-методичну роботу з удосконалення реаніма-

ційно-анестезіологічної служби в Обласній клінічній лікарні та інших лікувальних закладах регіону. Завдяки співробітництву викладачів кафедри, багато з яких, до речі, працюють також у відповідних відділеннях Обласної лікарні, і лікарів відділень анестезіології, реанімації та інтенсивної терапії, у практику реанімаційно-анестезіологічної служби впроваджені найсучасніші методи корекції порушень водно-електролітного балансу у хірургічних хворих, анестезіологічного забезпечення в ендовідеоскопічній хірургії, трансплантології, судинній хірургії; використовуються сучасні методики регіонарної анестезії: плексусна й унілатеральна спінальна анестезія, подовжена епідуральна блокада [10; 11].

Результатом плідної співпраці співробітників кафедр Одеського державного медичного університету й Обласної клінічної лікарні стало впровадження в практику охорони здоров'я чисельних винаходів і раціоналізаторських пропозицій у різних галузях медицини, розробка нових методик операцій на органах черевної та грудної порожнин, магістральних судинах, опорно-руховому апараті. Спільна справа, до якої залучені викладачі Одеського державного медичного університету та фахівці Обласної клінічної лікарні і в подальшому сприятиме успіхам у наданні медичної допомоги населенню Одеси й Одеської області.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Актуальные аспекты современной специализированной медицинской помощи населению Одесской области* : сб. науч. работ, посвящ. 55-летию Одесской областной клинической больницы и 20-летию функционирования ее в новом больничном комплексе. — О., 2003. — 200 с.
2. *Гешелін С. О.* Одеські школи хірургів / С. О. Гешелін // Одес. мед. журнал. — 2000. — № 4. — С. 20-23.
3. *Кошель Ю. М.* Історія кафедри госпітальної хірургії Одеського

державного медичного університету / Ю. М. Кошель, В. В. Горячий, О. М. Свиридова // Наук.-практ. і навч.-метод. конф. кафедр загальної хірургії медвузів України III–IV рівнів акредитації. — О., 1998. — С. 18-19.

4. *XIV з'їзд ортопедів-травматологів України* : тези доп. — Одеса, 2006. — 514 с.

5. *Кафедра нейрохирургии и неврологии ОГМУ* / Сон А. С., Курако Ю. Л., Стоянов А. Н. и др. ; под ред. А. С. Сона. — О. : Чорномор'я, 2005. — 40 с.

6. *Курако Ю. Л.* История кафедры нервных болезней Одесского государственного медицинского университета / Ю. Л. Курако. — О. : Чорномор'я, 2005. — 40 с.

7. *Проблемы туберкулеза Одесской области* // Материалы науч.-практ. конф., посвящ. 50-летию Одесской областной противотуберкулезной клин. больницы с отделением для ИОВ. — О., 2002. — 163 с.

8. *Васильев К. Г.* Очерки истории высшей школы в Одессе : (к 100-летию медицинского университета) / К. Г. Васильев, П. Г. Чуев, К. К. Васильев. — О. : Одес. гос. мед. ун-т, 1999. — 240 с.

9. *Веліканов К. А.* Історія кафедри урології та нефрології Одеського державного медичного університету / К. А. Веліканов // Одес. мед. журнал. — 2000. — № 4. — С. 40-43.

10. *Лазеры в эндоскопии* / Запорожан В. Н., Грубник В. В., Поддубный Б. К. и др. — К. : Здоров'я, 1998. — 200 с.

11. *Видеоэндоскопические операции в хирургии и гинекологии* / В. Н. Запорожан, В. В. Грубник, В. Ф. Саенко, М. Е. Ничитайло. — К. : Здоров'я ; О. : Одес. держ. мед. ун-т, 1999. — 287 с.

